

بسمه تعالی

نام و کد درس : روش تحقیق در نظام سلامت

رشته و مقطع تحصیلی : کارشناسی مدیریت خدمات بهداشتی درمانی

نیمسال/اول / دوم / سال تحصیلی 1403-1404

روز و ساعت برگزاری : حضوری

محل برگزاری: دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی

تعداد و نوع واحد (نظری / عملی) :

۳ واحد (نظری - عملی)

دروس پیش نیاز : آمار حیاتی و شاخص های بهداشتی

مدرس یا مدرسین: دکتر صابر اعظمی آغداش

مقدمه:

تحقیق از دیرباز با آدمی همراه بوده است و در طول تاریخ به شیوه ها و روش های مختلفی آنرا انجام داده است . چنانچه انسان با تحقیق آشنا نمی شد و و اقدام به انجام آن نمی کرد آیا دانش و علم انسان تا بدین پایه امروزی بود؟ مسلماً پاسخ منفی است . بنابراین تحقیق هم از دیدگاه فردی و هم از دیدگاه اجتماعی یک ضرورت است و انسانی که جستجو و تحقیق را در زندگی خود نداشته باشد ، تصویری از رشد و تکامل هم برای او نمی توان داشت. علاوه بر این ضرورت انجام تحقیق از دیدگاه علمی نیز انکار ناپذیر است چراکه "تحقیق را مایه حیات علم دانسته اند" و بدون انجام تحقیق علم همچون آبی که در جایی می ماند دچار فساد و گندیدگی خواهد شد. تحقیق در لغت به معنای درست و راست گردانیدن، پیدا کردن ، یافتن یا جستجوی حقیقت آورده شده است. تعاریف بعمل آمده از تحقیق و پژوهش فراوانند. تحقیق به روش علمی را مجموعه مقررات و قواعدی دانسته اند که چگونگی جستجو برای یافتن حقایق مربوط به یک موضوع را نشان می دهد. در جای دیگر آنرا حقیقت پژوهی نامیده اند و گروهی از دانشمندان اینگونه تحقیق را عملی منظم که در نتیجه آن پاسخ هایی برای سوالات مندرج در موضوع تحقیق بدست خواهد آمد تعریف کرده اند.

در هر صورت مشخص است که وجه اشتراک در همه این تعاریف جستجوی حقیقت است و حقیقت یک پدیده ذهنی است که با واقعیت (یعنی وجود عینی) مطابقت دارد. (هرچند ممکن است این امر در علوم تجربی صحیح باشد لیکن در علوم نظری چنین نیست) به هر حال مانیز در روش تحقیقی که بحث خواهیم کرد بدنبال یافتن حقیقت خواهیم بود. به صورت خلاصه منظور ما از روش علمی تحقیق، مجموعه قواعد و رویه ای است که محقق برای جمع آموری حقایق و واقعیت ها دنبال می کند تا سپس آنها را تفسیر ، تبیین و اثبات نمایند. بنابراین هدف کلی در واحد روش تحقیق آشنا نمودن دانشجویان با مفاهیم طرح تحقیق، انتخاب موضوع و عنوان، نوشتن بیان مساله و بررسی متون، انواع مطالعات، اهداف ، سوالات و فرضیات، متغیرها و ویژگی های آنها، ابزارهای گردآوری داده ، تجزیه و تحلیل داده ها، ملاحظات اخلاقی، محدودیت ها ی پژوهش و نهایتاً مرجع نویسی است که امید است در طول ۱۶ جلسه تنظیم شده به آنها نائل گردیم.

جدول زمان بندی (بنابر ضرورت ممکن است ترتیب برخی از جلسات تغییر کند)

شماره	تاریخ	مبحث	سخنران مبحث
1.	۱۱/۲۸	معارفه با دانشجویان و ارائه طرح درس، کلیات روش تحقیق و آشنایی با اجزای مختلف طرح تحقیق	اعظمی
2.	۱۲/۵	آشنایی با مفاهیم انتخاب حیطه، موضوع و عنوان پژوهشی	اعظمی
3.	مجازی	آشنایی با انواع پژوهش ها در نظام سلامت	اعظمی
4.	۱۲/۱۲	آشنایی با روش نگارش بیان مساله، چارچوب کلی آن و ویژگی های آن	اعظمی
5.	۱۲/۱۹	آشنایی با مرور متون و منابع اطلاعاتی (PubMed, SID)	اعظمی
6.	مجازی	آشنایی با شیوه نگارش اهداف، سوالات و فرضیات پژوهش	بهقدمی
7.	مجازی	آشنایی با روش های گردآوری داده، ویژگی های خاص هر کدام	اعظمی
8.	مجازی	آشنایی با مفاهیم جامعه، نمونه آماری و روش های نمونه گیری	اعظمی
9.	۰۱/۱۷	جمع بندی مطالب و ارائه مباحث خاص در نگارش پروپوزال	اعظمی
10.	۰۱/۲۴	نگارش گزارش تحقیق - روش کار	اعظمی
11.	۰۱/۳۱	نگارش گزارش تحقیق - نتایج	اعظمی
12.	۰۲/۷	نگارش گزارش تحقیق - بحث و نتیجه گیری، نقاط ضعف و قوت، محدودیت های مطالعه، پیشنهادات	اعظمی
13.	۰۲/۱۴	رفرنس نویسی با نرم افزار EndNote	بهقدمی
14.	۰۲/۲۱	مباحث خاص در پژوهش (آشنایی با نحوه تهیه چکیده مقاله و پوستر، آشنایی با فرایند ارسال مقاله به مجلات و همایش ها و....)	بهقدمی
15.	۰۲/۲۸	راهنمای نگارش پروژه/ پایان نامه	بهقدمی
16.		جمع بندی مطالب - جلسه پرسش و پاسخ و رفع ایرادات	دانشجویان گرامی، اعظمی

ارزشیابی و رفرنس ها:

✱ نحوه ارزشیابی دانشجوی و بارم مربوط به هر ارزشیابی :

- الف) در طول دوره (انجام تکالیف - تکمیل طرح پژوهشی مرتبط با پروژه) بارم: 16 نمره
- ب) (پایان دوره - امتحان پایان ترم) بارم: ۲ نمره
- ج) فعالیت های کلاسی و حضور و غیاب (ج) فعالیت های کلاسی و حضور و غیاب بارم: ۲ نمره

منابع پیشنهادی برای مطالعه

- تحقیق در سیستم های بهداشتی، سازمان جهانی بهداشت. ۱۳۸۱
- روش تحقیق کاربردی در علوم پزشکی دکتر قوجازاده و دکتر پورنقی آذر
- روش پژوهش دکتر ابولفتح لامع
- راهنمای آموزش ده گام پژوهش در سیستمهای بهداشتی درمانی، سعید آصف زاده ، وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی
- روشهای پژوهش در آموزش و ارتقاء سلامت، محسن صفاری، انتشارات سبحان : تهران 1388